

ח. יין קוסס (שהחל בתהליך החמצה, וריחו ריח חומץ אך טעמו טעם יין) לענין קידוש — מחלוקת תנאים ואמוראים (כבשאלה קנג-א. ולהלכה דינו כיון וכשר אף לכתחילה אלא שאינו מן המובחר), ולענין נסכים — פסול אף בדיעבד.

ט. המזוג — לענין קידוש כשר, וראוי לעשות כן, (בזמנם, שהמזיגה היתה משיבה). ולענין ניסוך — בברייתא שנו שפסול. (ולדברי רשב"ם, זוהי שיטת ר' אליעזר, אבל לחכמים כשר. אבל התוס' פרשו בענין אחר. והרמב"ם השמיט הא דמזוג פסול לנסכים — ע' קרית ספר — תמידין; לח"מ ואו"ש — מאכלות אסורות יא, ט; מרומי שדה סוכה מה: מג"ח שכ, ב).

י. יין מגולה, ללא סינון — אסור בשתיה, ופסול. לאחר סינון, הגם שמותר בשתיה — פסול לנסכים, וכן לקידוש. (לה'אבע"א. ואפילו עתה שאין מקפידים על 'גילוי', שאין מצויים נחשים. אמנם בשעה מועטת, שלא נמר טעמו וריחו — אין מקפידין, עכ"פ כשהיין ביוקר. ע' משנ"ב ושעה"צ ר"ס ערב. וע' בספר 'ברכת אברהם').

(לענין עירוב לכתחילה של יין מגולה (מסונן) ביין שאינו מגולה — ע' שו"ת שבט הלוי ח"ו קיא).

יא. יין שריחו רע — פסול לקידוש ולניסוך. (אין מדובר בהחמצה, אלא שהוא מוסרח מחמת מאיסת הכלי וכדו' — הגם שמברכים עליו 'הגפן'. פוסקים).

דף צח

קנו. על מי מוטלת אחריות החמצת היין באופנים דלהלן:

א. מכר יין והחמיץ לאחר המכירה.

ב. מסר חבית לחנוני לצורך מכירה בחנות. ומשלם לו שכר מועט על טרחתו במכירת היין, ולאחר שמכר החנוני — משלם לבעלים. ובינתים החמיץ בעודו אצל החנוני.

ג. נותן יין לפלוני להתעסק בו, ויחלקו שניהם בריוח. (עייסקה למחצית שכר).

א. המוכר אינו חייב באחריות, (ולדעת רב לעיל עג: — כל שלשה ימים. ע"ש פרטי הדינים), ואפילו לקחו למקפה (=להשהותו זמן ממושך). אלא שבאופן זה, שלקחו למקפה, לר' יוסי בר' חנינא חייב המוכר באחריות אם היין עדיין בכלי המוכר, שאין לתלות ההחמצה בגרימת הלוקח. ולר' חייא בר יוסף אפילו בכלי המוכר — פטור, שמזלו של הלוקח גרם לו. (וכן פסק רשב"ם. ואולם מחלוקת הפוסקים היא — ע' בראשונים כאן ובשו"ת מהרי"ל — קע. ובטשו"ע נפסק לחלק בין קנקן דמוכר לקנקן דלוקח).

ואם יינו רגיל בהחמצה — חייב המוכר באחריות, כל שאמר לו 'למקפה'.

(אם היין החמיץ לפני ששהה כשיעור הרגיל שבאותו מקום לשתיית יין זה, הרי זה כאומר 'למקפה' בפירוש.

חו"מ רל טור בשם רב האי. וע"ע במחנה אפרים — מכירה, אונאה יא).

ב. החנוני פטור, אלא אם שינה בחבית, כגון שהתקין לה ברז אחר, שיש לתלות ההחמצה בגללו. או שהגיע יום השוק והשהה הלה (בפשיעה) ולא מכרה.

לדעת רשב"ם מדובר שאין החנוני אלא שליח, ולא קנאה. ולר"י — אפילו במכירה ממש החנוני פטור, כיון שמכר לו על דעת כן, למכור קצת קצת, וכל שהיין אינו ראוי להחזיק במשך זמן זה — הרי המקח חוזר. (ויהא

תלוי בדין הקודם (בסעיף א) במחלוקת ריב"ח ורחב"י, ובאם רגיל יינו להחמיץ אם לאו.

ג. תלוי במחלוקת דלעיל (סעיף א): לר' יוסי ב"ח — האחריות מוטלת על בעל היין (שהוא עדיין בחביותו), ולר'

חייא ב"י — האחריות על שניהם בשוה, כדין שאר נזקים שארעו ביין זה (שלא בפשיעה), שהאחריות על שניהם, וכאילו שניהם בעליו.

דף צט

קנת. כרובים שעשה שלמה — ממה היו עשויים, כיצד היו עומדים ומהי מידתם?

הכרובים שעשה שלמה היו מעץ שמן מצופין זהב, עומדים על רגליהן בקרקע הבית (מחברין לו. ע' ריעב"ץ), אחד מימין הארון ואחד לשמאלו — בצד מערב, (רשב"ם). ויש שיטות חלוקות בדבר — ע' בתוס' לעיל כה. בשם ריעב"א; 'מנחת חינוך' צה, יג), ובכנפים פרושות, קצה כנף האחד נוגע בכותל הצפוני של קדש-הקדשים, וכנף חברו המרוחק מגיע לכותל דרומי. (ואפשר שעמדו בקו אלכסוני ולא ישר, או בשני קוים אלכסוניים הנפגשים באמצע. ע' מהרש"א).

לדעה אחת היו פני הכרובים איש אל אחיו — בזמן שישראל עושיין רצונו של מקום, ובזמן שאין עושיין — פניהם לבית. לדעה אחרת היו פונים איש אל אחיו ומצודדים לבית, כתלמיד הנפטר מרבו. (וגם דמותם כדמות תינוקות של בית רבן). משך כל כנף — חמש אמות. הכנפים, אפשר שהיו כמבנה של כנפי תרנגולים, המקורבים זה לזה ממעל לגוף, ואפשר שהיו מכופפין מעט, ואפשר שהכנפות הפנימיים שהגיעו זל"ז, היו משופלים ופרושים זה על זה מעט.

גובה הכרובים עשר אמות, (שליש מגובה הבית), ומקום הכרובים אינו מן המדה.

דפים צט — ק

קנט. א. מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו, נטלה ונתן להם מן הצד — מה דינו?

ב. רבים שבררו דרך לעצמם בשדה של פלוני — האם מה שבררו בררו?

ג. האם 'הילוך' קונה?

א. מה שנתן נתן, ושלו לא הגיעו, (לפי שמיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו, וגם את שלו הפסיד משום קנס. רשב"ם), שהרי נתנתו רעה ופוגעת בחלק מן האנשים, שמחמת עליהם את הדרך (רב אשי), או משום גזרה שמא יתן להם דרך עקלתון. (ר"ז משמיה דרבא). ולדעת רב משרשיא מדובר כשנתן דרך עקלתון, אבל בלא"ה — הגיעו. (בעל המאור כתב שלהלכה מה שנתן — לא נתן, אלא חוזר אליו, שהרי זו מחילה בטעות. ורק לדעת ר' אליעזר (שמשתנה אליביה) מה שנתן נתן. ואולם שאר הפוסקים חולקים על שיטה זו).

ב. רבי אליעזר אמר: מה שבררו בררו. ולפי דעה אחת מדבר כשאבדה להם דרך באותה שדה. ולפי דעה אחרת מדבר כשלא אבדה דרך וקונה בהליכתם, (ומזה ששתק ולא מיחה משמע שמחל. מפרשים), אלא שלדעה זו אין הלכה כר"א.

ג. לר' אליעזר, הילוך קונה. ולרבנן — אינו קונה אלא במעשה 'חזקה' המועיל לקרקע וכדו'. (והלכה כחכמים. חו"מ קצב, ט). מלבד בשביל של כרמים שאינו עשוי אלא להילוך — הילוך מועיל לקנותו לכל הדעות.

דף ק

קס. כיצד סדר 'מעמד ומושב' שעושיין אחר המיתה, ומהם פרטי הלכותיו?

סדר מעמד ומושב שעושיין על המת — במקום שנהגו בלבד — כך הוא: בחזרתן מן הקבר הולכין מעט ויושבים לנחם האבל, לספר בשבחי המת וכדומה, ולהרבות בבכי ולתת איש אל לבו לשוב בתשובה — כי חיי האדם הבל המה. ואומר להם עמדו יקרים עמדו, והולכים מעט, וחוזרים ויושבים ('שבו יקרים שבו'), ואומר לפניהם דברים